مکانیک سازهها و شارهها/ سال ۱۴۰۲/ دوره ۱۳/ شماره ۴/ صفحه ۹۳–۹۴

نشربه مكانيك سازه باوشاره با

DOI: 10.22044/JSFM.2023.13144.3742

استخراج تجربی مدول الاستیسیتهی بافت سرطانی معده با استفاده از مدلهای مکانیک تماس توسعهیافتهی استوانهای

> معین طاهری^{۱،*}، مهدی مدبریفر^۱، امیر حسنی^۲، پیمان کریمی^۲، نیما رحمانی^۲ ۱ دانشیار، گروه مهندسی ساخت و تولید، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه اراک، ایران ۱ دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه مهندسی ساخت و تولید، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه اراک، اراک، ایران مقاله مستقل، تاریخ دریافت: ۲۰/۱۲/۱۲، تاریخ بازنگری: ۲۰/۱۴۰۲/۱۶، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۷/۱۹

چکیدہ

خصوصیات فیزیکی و شیمیایی بافتهای زنده با تغییر شرایط فیزیولوژیکی آنها در هنگام بیماری تغییر میکند. میکروسکوپ نیروی اتمی میتواند تصویربرداری از سطح و مشاهدهی فراساختاری بافتهای زنده را با تفکیک نانومتر در شرایط تقریباً فیزیولوژیکی انجام دهد و اطلاعات طیفسنجی نیرو، که امکان مطالعهی خواص مکانیکی بافت را فراهم میکند، جمعآوری کند. در این پژوهش به کاربرد میکروسکوپ نیروی اتمی جهت اندازه گیری مدول الاستیسیتهی بافت سرطانی معده پرداخته شده است. بدین منظور، جهت نزدیک تر شدن نتایج تئوری به واقعیت تجربی، به مدلسازی سهبعدی تئوریهای تماس توسعهیافته پرداخته شده است. از آنجا که در اکثر شوه شهای گذشته، شکل ذرات هدف کروی فرض شده است، بهعنوان یک نوآوری مهم، در این پژوهش مدلهای تماسی استوانهای شامل هرتز، داوسون، نیک پور، هواپریچ و لاندبرگ مدلسازی شدهاند و شبیهسازی هر یک از این مدلها بوسیلهی نرمافزار متلب انجام گرفته است. نتایج شبیهسازی مدلهای تماسی با نتایج کار تجربی، مقایسه شده است. از نین می استرای مقایسه، مدول انجام گرفته است. نتایج شبیهسازی مدلهای تماسی با نتایج کار تجربی، مقایسه شده است. از نین می مافی مدول است. نتایج نشان داده است که مدل های تماسی با نتایج کار تجربی، مقایسه شده است. از نتایج به دستآمده از این مقایسه، مدول است. نتایج نشان داده است که مدل های تماسی با نتایج کار تجربی، مقایسه شده است. از نتایج به دستآمده از این مقایسه، مدول است. نتایج نشان داده است که مدل هواپریچ مدل مناسبی برای شبیه ازی تئوری بوده و بیشترین نزدیکی را به نتایج تجربی داشته است. با مقایسهی نتایج به دستآمده و نتایج گذشته، درصد اختلاف نتایج برای بافت سرطانی معده بین ۳ تا ۲۰ درصد به دستآمده است. و در پایان صحتسنجی نتایج صورت گرفته است.

كلمات كليدى: نانومنيپوليشن؛ استخراج مدول الاستيسيته؛ بافت معده؛ مدلهاى تماس استوانهاى.

Experimental extraction of modulus of elasticity of gastric cancer tissue using cylindrical developed contact mechanics models Moein Taheri^{1,*}, Mehdi Modabberifar ¹, Amir Hasani², Peyman Karimi ², Nima Rahmani² ¹ Assoc. Prof., Manufacturing. Eng., Arak Univ., Arak, Iran.

² MSc. Student., Manufacturing. Eng., Arak Univ., Arak, Iran.

Abstract

The physical and chemical properties of living tissues change with the change in their physiological conditions during disease. AFM can perform surface imaging and ultrastructural observation of living tissues at nanometer resolution under near-physiological conditions and collect force spectroscopic information, which enables the study of tissue mechanical properties. In this research, AFM was used to measure the elasticity modulus of stomach cancer tissue. For this purpose, in order to bring the theoretical results closer to the experimental reality, three-dimensional modeling of the developed contact theories has been done. Since in most of the past research, the shape of spherical target particles has been assumed, as an important innovation, in this research, cylindrical contact models including Hertz, Dawson, Nikpour, Hoeprich, and Lundberg have been modeled, and the simulation of each of these models has been done using MATLAB software. The simulation results of contact models have been compared with the results of experimental work. From the results obtained from this comparison, the modulus of elasticity in kilopascals at the most appropriate penetration depth of the AFM needle for biological tissue has been extracted. The results have shown that the Hoeprich model is a suitable model for theoretical simulation and is closest to the experimental results. By comparing the obtained results and the previous results, the difference percentage of the results for gastric cancer tissue is between 3 and 20% at the end, and the validity of the results was checked.

Keywords: Nanomanipulation; Young module extraction; T4A Cancer cell; Cylindrical contact models.

* نويسنده مسئول؛ تلفن: ۸۶۳۲۶۲۵۷۲۴؛ فكس: ۸۶۳۲۶۲۵۰۰۰

آدرس پست الكترونيك : <u>m-taheri@araku.ac.ir</u>

۱– مقدمه

سرطان معده بیماری است که در آن بافتهای بدخیم (سرطانی) که در شکل ۱ مشاهده میشود، در پوشش معده تشکیل میشوند. معده بهعنوان بخشی از سیستم گوارشی است که مواد مغذی (ویتامینها، مواد معدنی، کربوهیدراتها، چربی ها، پروتئینها و آب) را در غذاهای خورده شده پردازش می کند و به دفع مواد زائد از بدن کمک می کند. دیواره معده از ۵ لایه بافت تشکیل شده است. لایههای دیواره معده عبارتاند از: مخاط، زیر مخاط، عضله، ساب سروزا (بافت همبند) و سروزا. سرطان معده از مخاط شروع میشود و با رشد از طریق لایههای بیرونی گسترش می یابد. سن، رژیم غذایی و بیماری معده می تواند خطر ابتلا به سرطان معده را تحت تأثیر قرار دهد.

میکروسکوپ نیروی اتمی^۱ امکان بررسی سلولها و مولکولها در مقیاس نانومتر را فراهم نموده است. شکل ۲ نحوهی عملکرد میکروسکوپ نیروی اتمی را به صورت گرافیکی نمایش میدهد. در هنگام حرکت نوک تیرک در سطح نمونه، درواقع نیروی بین نوک تیرک و سطح، با مقدار انحراف (در حالت تماسی) و یا نوسان (حالت غیر تماسی) اندازه گیری می گردد. در مدلسازی شکل بافتها با استفاده از میکروسکوپ نیروی اتمی، یکی از نکات مهم استفاده از یک مدل تماسی مناسب و دقیق است.

از روشهایی که درگذشته بهمنظور استخراج مدول الاستیسیته و ضریب پواسون ذرات بیولوژیکی رایج بوده استفاده از دستگاه تست کشش جهت استخراج نمودار تنش-کرنش بافتهای نرم است. منظور از مدول الاستیک حاصل میباشد. ولی در سطح میکرو و نانو این امکان وجود ندارد. بررسی تأثیر خصوصیات مکانیکی سطوح در نانوذرات در ارتباط با مکانیک و دینامیک تماس در طول فرآیند منیپولیشن است، بدیاندیگر در مرحلهی قبل از تماس، میزان نیرو به میزان فرکانس جابهجایی نوک تیرک دستگاه میکروسکوپ نیروی اتمی و در مرحلهی بعد از تماس، عمق فرورفتگی و هندسهی نمونههای بیولوژیکی بستگی دارد. این امر مستلزم شناخت

دقیق نیروهای سطحی موجود و تأثیر آن بر تحلیل مکانیکی بافت و مواد نرم میباشد.

کالزادو و همکاران [۱] ارتباط بین ساختار اسکلت سلولی و سفتی سه نوع سلول سرطانی پستان را با درجات مختلف بدخیمی شامل سالم (MCF-10A)، تومورزای غیرتهاجمی (MCF-7) و تومورزای تهاجمی (MDA-MB-231) مطالعه نمودهاند.

لی و همکاران [۲] خصوصیات مکانیکی تکسلولیهای زنده را که با سلامت و عملکرد بدن انسان ارتباط نزدیک دارند، مشخص نمودهاند. در این مطالعه، تورفتگی میکروسکوپ نیروی اتمی با استفاده از یک سوزن کروی به ابعاد کوچک، برای توصیف خاصیت کشش سلولهای پستان انسان سالم (-MCF 10A) و سرطانی (MCF-7) انجام شده است.

ربلو و همکاران [۳] مقایسهی خصوصیات ویسکوالاستیک سلولهای مختلف فنوتیپهای سرطان کلیه را با میکروسکوپ نیروی اتمی بررسی نمودهاند. مقایسهی سه ردهی سلولی نشان میدهد که سلولهای غیر توموری کمتر از سلولهای سرطانی تغییر شکلپذیر و لزجتر هستند و ردههای سلولی سرطانی دارای خواص ویسکوالاستیک متمایز هستند.

کاوانو و همکاران [۴] قابلیت ارتجاعی بافت سرطان روده ی بزرگ را بررسی نمودهاند. بهطور کلی، بافت سرطانی بهصورت یک توده سخت لمس می شود. بااین حال، ماهیت الاستیک بافت سرطانی به خوبی درک نشده است. هدف از این مطالعه ارزیابی کارایی بالینی اندازه گیری مدول الاستیسیته در بافت سرطان روده بزرگ بوده است.

لیو و همکاران [۵] اثرات نکروز فاکتور تومور بر خصوصیات مکانیکی سلولهای سرطانی روده بزرگ انسان (HCT116) توسط میکروسکوپ نیروی اتمی را بررسی نمودهاند. در این پژوهش، میکروسکوپ نیروی اتمی برای بررسی مورفولوژی و خواص مکانیکی EMT در سلولهای سرطانی روده بزرگ انسان HCT116 استفادهشده است.

¹ Atomic force microscope

پائولو و همکاران [۶] برچسبی را برای استفاده بر روی بافتهای آسیبدیدهی معده طراحی نمودهاند. یک فیلم اسید معده محافظت می کند و به این وسیله باعث بهبودی مخاط می شود. این فیلم همچنین زیستسازگاری بالایی با سلولها را نشان میدهد که از نظر بالینی مقداری زیست سازگاری آن را اثبات میکند.

داگرو و رامش [۷] مکانیک تماس غیرخطی برای فرورفتگی هایپرپلاستیک اجسام استوانهای را بررسی نمودهاند. به دلیل ماهیت نرم نمونههای بیولوژیکی که اغلب در میکروسکوپ نیروی اتمی تحت تورفتگیهای زیادی قرار می-گیرند، یک رفتار تغییر شکل غیرخطی ایجاد میشود که دیگر نمیتواند به طور دقیق توسط تئوری تماس هرتز ٔ توصیف شوند. مدل های مفیدی برای مطالعه پاسخ تغییر شکل بزرگ نمونههای استوانهای تحت تورفتگی بهراحتی در دسترس نیستند و مورفولوژی مواد بیولوژیکی اغلب از کرهها به سیلندرها نزدیکتر هستند. در این مطالعه، از یک مدل محاسباتي براي تجزيهوتحليل تورفتكي تغيير شكل بزرك يك استوانهی فوق پلاستیکی تراکمناپذیر استفادهشده است که می تواند برای استخراج خواص مکانیکی از فرورفتگی به اجسام استوانهای نرم استفاده شود. رویکرد این مطالعه یک فرمول بندی کلی را ارائه میدهد که می تواند برای استخراج خواص مکانیکی از فرورفتگی به داخل بدنهی استوانهای نرم استفاده شود.

کورایم و همکاران [۸] به استخراج خواص سلولهای سرطان سر و گردن (HN-5) توسط میکروسکوپ نیروی اتمی پرداختهاند. پارامترهای اولیه برای تعیین خصوصیات مکانیکی با استخراج اطلاعات از منحنی نیروی جابهجایی تیرک و جابهجایی عمودی و افقی بهدستآمده است.

دینگ و همکاران [۹] روش جدیدی برای اندازه گیری دقیق تر خواص مکانیکی سلولهای بیولوژیکی و مواد نرم در آزمایشهای نفوذ میکروسکوپ نیروی اتمی فراهم نمودهاند.

حبیبی و همکاران [۱۰] به بررسی تأثیر هندسهی سوزن میکروسکوپ نیروی اتمی بر روی تورفتگی سلولهای بيولوژيكي ميكرو- نانو پرداختهاند. هدف اين كار بررسي و مقایسه هندسههای مختلف سوزن بوده است.

هیدروژل که با استفاده از فن آوری های پیشرفته به بازسازی بافت آسیبدیده معده کمک می کند و از مخاط معده در برابر کورایم و همکاران [۱۱] به مطالعه و شبیه سازی مدل های

تماس بیضوی برای استفاده در نانومنیپولیشن با استفاده از میکروسکوپ نیروی اتمی پرداختهاند. چهار مدل تماسی شامل هرتز، جماری٬، جنگ-وانگ٬ و ونگ-تانگ-ژو-ژو٬ در نظر گرفته شده است. برای بررسی نتایج مکانیک تماسی، عمق نفوذ با هندسهی کروی مقایسه شدهاست. با مقایسهی مدلهای جنگ- ونگ و ونگ-تانگ-ژو-ژو مشخص شده است که مدل جنگ-ونگ بیشترین عمق تورفتگی را دارد؛ درحالی که برای مدل ونگ-تانگ-ژو-ژو کمترین عمق تورفتگی را دارد. سرانجام بر اساس نتایج به دست آمده بیان شده است که مدلهای جنگ-وانگ و جماری مناسبترین مدل های تماسی هستند، که میتوانند در منیپولیشن نانوذرات بیضوی استفاده شوند.

کورایم و همکاران [۱۲] به بررسی جابهجایی یا منيپوليشن نانوذرات پرداختهاند. آنها بيان نمودهاند كه منيپوليشن نانوذرات به اين دليل مهم است كه مي توان با جابهجایی نانوذرات، ساختاری متفاوت از آنچه در حال حاضر در دسترس است، را به دست آورد.

حبيبي و همكاران [۱۳] نشان دادهاند كه حالات ويسكوالاستيك نسبت به حالت الاستيك پيشبيني بهتري را از رفتار نيرو-عمق نفوذ سلول سرطاني سينه (MCF-10A) ارائه میدهد. آنها اقدام به توسعه و مدلسازی تئوریهای تماسی ویسکوالاستیک برای تماس یک کره و یک استوانه، و سپس شبیهسازی تماس الاستیک ویسکوالاستیک پرداختهاند.

طاهری [۱۴] بافت سرطانی رودهی بزرگ را بهمنظور بررسی پارامترهای مهم نیرو و زمان بحرانی با توجه به مدلهای اصطکاکی مختلف و بهمنظور کاهش آسیب به بافت سرطانی مورد مطالعه قرارداده است. آزمایشهای تجربی بر روی بافت سرطانی رودهی بزرگ با استفاده از میکروسکوپ نیروی اتمی صورت پذیرفته و مدلهای اصطکاکی لاگره، کولمب و اچکا در شبیهسازیهای انجام شده، به کار برده شدهاند.

طاهری و فریدونی [۱۵] به بررسی نیروهای واندروالس، الکترواستاتیک دولایه و آبپوشی در محیطهای مختلف مایع، شامل آب، اتانول، متانول و پلاسما پرداخته و نيرو و زمان

³ Jeng-Wang

⁴ Weng-Tang-Zhou-Zhu

¹ Hertz ² Jamari

بحرانی در فاز اول نانومنیپولیشن را در این محیطها محاسبه نمودهاند. طاهری و همکاران [۱۶] به محاسبهی مدول یانگ بافت سرطانی سر و گردن با استفاده از میکروسکوپ نیروی اتمی و در طی فرآیند نانومنیپولیشن پرداختهاند.

طاهری و فرجی [۱۷] نیرو و زمان بحرانی فرآیند جابهجایی سهبعدی بافت سرطانی روده با مدلهای مختلف اصطکاکی پرسون را استخراج نمودهاند. نیرو و زمان بحرانی با مقایسه ینیروهای اعمالی در هر سه جهت حرکت و نیروی برآیند، برای هر سه مدل اصطکاکی پرسون محاسبه شده و در جهت اطمینان از نتایج حاصل از این شبیه سازی، صحت سنجیهای لازم با مدلهای اصطکاکی لاگره، کولمب و اچکا، که در تحقیقات قبل حاصل شده بود، انجام شده است. درنهایت نتایج حاکی از کم ترین مقدار در مدل اصطکاکی سوم پرسون، با مقادیر ۹۳ نانونیوتن برای نیروی بحرانی و ۷۸ میلی ثانیه برای زمان بحرانی بوده است.

طاهری [۱۸] جابه جایی نانوذره ی طلا در طی منیپولیشن با استفاده از میکروسکوپ نیروی اتمی که از اهداف فاز دوم می باشد، در شرایط محیطی آب، پلاسما و متانول، را مورد بررسی قرار داده است. بدین منظور ابتدا فرآیند به صورت نیروی الکترواستاتیک دولایه و آب پوشی در آن در نظر گرفته شدهاند. سپس، نمودارهای جابه جایی با درنظر گرفتن نیروهای بین مولکولی و محیطهای مورد مطالعه ترسیم شدهاند. در نهایت نیز طبق نتایج حاصل از شبیه سازی در محیطهای مختلف بیشترین جابه جایی نانوذره ی طلا در فاز دوم منیپولیشن، در محیط آب و کمترین مقدار در محیط پلاسما بوده است.

کورایم و همکارانش [۱۹] به مدلسازی تئوریهای تماس استوانهای هرتز و جیکاآر برای منیپولیشن میکرو/نانوذرات بیولوژیکی پرداختهاند. کواریم و همکارانش [۲۰] همچنین مدلسازی و شبیهسازی تئوریهای تماس کروی و استوانهای برای استفاده در منیپولیشن نانوذرات بیولوژیکی را بررسی و مقایسه نمودهاند.

کورایم و همکارانش [۲۱] شبیهسازی منیپولیشن زیستی مبتنی بر میکروسکوپ نیروی اتمی میکرو/نانوذرات استوانهای در محیطهای مختلف بیولوژیکی را انجام دادهاند. کورایم و همکارانش [۲۲] مدلسازی دینامیکی و شبیهسازی

منیپولیشن میکرو/نانوذرات استوانهای دارای سطوح زبر با میکروسکوپ نیروی اتمی را مورد بررسی قرار دادهاند.

بررسی پژوهشها و مطالعات صورت گرفته، بیان گر این موضوع است که در بیشتر پژوهشها [۱۰-۱۲ و ۱۸-۱۴]، ذرات بیولوژیک به صورت کره فرض شدهاند، در حالی که می توان گفت که با توجه به شکل واقعی بافتهای سلولی، فرض كروى بودن تمامى بافتها صحيح نمى باشد [٧، ١٩-۲۲]. لذا با توجه به کارهای تجربی صورت گرفته در این مقاله و تصاویر به دست آمده از بافت سرطانی معده با استفاده از میکروسکوپ نیروی اتمی، مشاهده شده است که شکل بافت سرطانی مورد مطالعه به هندسهی استوانهای نزدیکتر بوده است؛ لذا می توان نوآوری اصلی و کاربردی پژوهش حاضر را در بررسي هندسهي استوانهاي جهت بررسي بافت سرطاني معده دانست. در این پژوهش در بخش مدلسازی ابتدا مدلهای تماسی لاندبرگ، داوسون، نیکپور، هواپریچ و هرتز از حالتهای تماسی جهت بررسی تماس بین صفحهی مبنا و بافت سلولی سرطان معده (T4a) مورد بررسی قرار گرفته است، سپس به استخراج مدول الاستیسیتهی بافت سلولی سرطان معده (T4a) پرداخته شده است. بهمنظور شبیهسازی و استخراج داده از مدلهای تماسی ذکر شده در جدول ۱، با توجه به تصاویر به دست آمده از میکروسکوپ نیروی اتمی، یک نانوذرهی استوانهای به طول ۷۰ نانومتر و قطر ۱۵۰ نانومتر مورد استفاده قرار گرفته است.

شکل ۱- بافت سرطانی معده (T4A)

شکل ۲- شماتیک عملکرد میکروسکوپ نیروی اتمی

۲– مدلهای تئوری تماس استوانهای برای مواد نرم زیستی

در این بخش به بررسی مدلهای تماس استوانهای بهمنظور کاربرد در مواد نرم زیستی پرداخته شده است. برای این منظور، ابتدا مدل تماسی هرتز بهعنوان یکی از اولین و مهمترین مدلهای تماسی و سپس مدلهای جدیدتری همچون لاندبرگ، داوسون، نیکپور و هواپریچ جهت استفاده در این پژوهش مورد بررسی و توسعه قرار گرفتهاند.

۲-۱- مدل تماسی هرتز

یکی از مدلهای مهم تماس استوانهای توسط هرتز [۲۳] ارائه شده است. مهم ترین نقص این مدل، عدم توجه به نیروی چسبندگی است. لذا در صورت وجود نیروهای سطحی، این مدل کارایی نخواهد داشت. به همین دلیل استفاده از این مدل، در شبیه سازی نانومنیپولیشن، زمانی که میزان اعمال نیروی خارجی از میزان نیروی سطحی بیش تر نباشد، کاربرد خواهد داشت. رابطهی بین عمق نفوذ و شعاع تماس و رابطهی بین عمق نفوذ و نیروی اعمالی در جدول ۱ آورده شده است.

۲-۲- مدل تماسی لاندبرگ

مدل تماسی لاندبرگ [۲۴] بیشتر به توزیع نیرو بین صفحه/استوانه پرداخته است. معادلهی بین شعاع تماس و

نیروی اعمالی و معادلهی عمق نفوذ برحسب نیروی اعمالی در مدل لاندبرگ نیز در جدول ۱ نشان دادهشده است.

۲-۳- مدل تماسی داوسون^۲

در زمینهی مکانیک تماس صفحه/استوانه، داوسون [۲۵] یکی دیگر از افرادی است که به مطالعه در این زمینه پرداخته است. معادلهی بین شعاع تماس و نیروی اعمالی در این مدل و معادلهی عمق نفوذ برحسب نیروی اعمالی از معادلات جدول ۱ به دست میآید.

۲-۴- مدل تماسی نیک پور ^۳

در زمینهی مکانیک تماس برای صفحه/ستوانه مدلهای زیادی ارائه شده است، که مدل تماسی نیکپور [۲۶] برای شعاع تماس و نیروی اعمالی و معادلهی عمق نفوذ برحسب نیروی اعمالی نیز در جدول ۱ نشان دادهشده است.

۲-۵- مدل تماسی هواپریچ^۴

مدل تماسی هواپریچ [۲۷]، یک مدل تماسی میباشد، با بهره گیری از یک غلتک استوانهای که میان دو صفحه تخت به صورت فشرده شده قرار گرفته است. مبنای این مدل برای مکانیک تماس صفحه/استوانه است، که توسط هواپریچ ارائه شده است. که معادلات مربوط به این مدلسازی نیز در جدول ۱ آورده شده است.

در روابط مکانیک تماس توسعهیافته پارامتر نیروی تماسی طبق معادلهی (۱) مجموع نیروهای زیستی تماسی اعمال شده به ذره حین جابهجایی در نظر گرفته می شود [۲۱].

$$P = F_{ext} + F_{stric} + F_{dl} + F_{vw} \tag{1}$$

۲-۶- مدلسازی

در این پژوهش برای مدلسازی و نوشتن کدها، از معادلات مربوط به عمق نفوذ برحسب نیروی اعمالی مطابق با جدول ۱ برای مدلهای مختلف تماسی استفاده شده است. برای این منظور، در معادلهی ۱ جهت به دست آوردن مجموع نیروهای زیستی تماسی، نیروی اعمالی خارجی (Fext) افزایش یافته و

³ Nikpur

⁴ Hoeprich

¹ Lundberg ² Dowson

⁻ Dowson

در عین حال نیروهای استریک (Fstric)، الکترواستاتیک دولایه (Fal) و واندروالس (Fvw) ثابت فرض شدهاند. و همزمان با افزایش مجموع نیروهای زیستی، مقادیر عمق نفوذ محاسبه شدهاند.

همچنین شکل بافت به صورت استوانهای با طول (L) ۶۰ نانومتر و شعاع (Rp کا نانومتر در نظر گرفته شده است. مقدار شعاع معادل (\overline{R}) نیز از رابطهی ۲ به دست آمده که با توجه به شعاع (Rt) ۲۰ نانومتری سوزن، حدود ۱۵٫۷۸۹نانومتر خواهد شد.

$$\frac{1}{\overline{R}} = \frac{1}{R_t} + \frac{1}{R_p}$$
(۲)
زاویه *z* و برابر با ۵۴ درجه در نظر گرفته شده است.
همچنین ضریب پواسون بافت برابر با ۵٫۰ فرض شده است.
مدول الاستیسیته *z* مؤثر (^{*}) نیز از رابطه *z* به دست
مدول الاستیسته *z* مؤثر ((^{*}) نیز از رابطه *z* به دست
آمده است. که در این رابطه (E_p) مدول الاستیسته *z* بافت و
(F_t) مدول الاستیسته *z* سوزن میباشند.
(۳)

جدول ۱- روابط مکانیک تماس توسعه یافته جهت تماس استوانهای ذرهی زیستی

$$\begin{aligned} \frac{a_{\text{Hertz}}}{a_{\text{Hertz}}} &= \left(\frac{4(F_{\text{ext}} + F_{\text{stric}} + F_{\text{dl}} + F_{\text{vw}})\cos(\theta_2)\overline{R}}{\pi E^*}\right)^{\frac{1}{2}} \quad \delta_{\text{Hertz}} = \frac{(F_{\text{ext}} + F_{\text{stric}} + F_{\text{dl}} + F_{\text{vw}})\cos(\theta_2)}{L\pi E^*} \left[2\ln\left(\frac{4\overline{R}}{a_{\text{Hertz}}}\right) - 1\right] \quad \begin{bmatrix} [YT] \\ x_{\text{Lrg}}^{2} \\ x_{\text{Lrg}^{2} \\ x_{\text{Lrg}}^{2} \\ x_{\text{Lrg}}^{2} \\ x_{\text{Lrg}}^{2} \\ x_{\text{Lrg}}^{2} \\ x_{\text{Lrg}^{2} \\ x_{\text{Lrg}}^{2} \\ x_{\text{Lrg}^{2} \\ x_{\text{Lrg}}^{2} \\ x_{\text{Lrg}^{2} \\$$

۳- نتایج تجربی بررسی بافت سرطانی به میکروسکوپ نیروی اتمی

در این مرحله بافت سرطانی معده جهت بررسی تهیه شده است. شستشوی این بافتها پس از جداسازی انجام شده و پس از قرارگرفتن مادهی تثبیت کننده به مدت ۶۰ ثانیه، بافت موردنظر در طی سه مرحله با نمک شسته شده است و در انتها، بافت خشک شده است. بافتهای تهیه شده در محلولی ضد باکتری با ۴ درصد فرمالین و در دمای زیر ۱۰ درجهی سانتی گراد به مدت ۲ روز نگهداری و سپس به آزمایشگاه منتقل گردیده است. در آزمایشگاه با توجه به محدودیت ارتفاع میکروسکوپ نیروی اتمی موجود، جهت

عکسبرداری، ارتفاع لام حاوی بافت، کاهشیافته و آماده آزمایش شده است. سپس اپراتور دستگاه به کالیبره کردن و اطمینان از کارکرد دستگاه پرداخته و مناسبترین سوزن جهت آزمایش انتخاب شده است. بدین منظور تصاویر گرفته شده از نمونه با استفاده از میکروسکوپ نیروی اتمی ابتدا با شده از نمونه با استفاده از میکروسکوپ نیروی اتمی ابتدا با بعاد ۲۰ میکرومتر بهمنظور شناسایی مکان بافت (شکل ۳) هندسه، شکل و ابعاد واقعی بافت، مورد بررسی قرار گرفته است. در جدول ۲ مشخصات هندسی تیرک میکروسکوپ نیروی اتمی و در جدول ۳ مشخصات مکانیکی آن ذکر شده است.

اتمى	نې وي	وسكوب	ى مىك	تبك	هندسی	مشخصات	حدول ۲-
5					<u> </u>		- 0,

شعاع سوزن	ار تفاع سوزن	عرض تیرک	ضخامت تيرک	طول تیرک	نوع تيرک
۲۰ نانومتر	۱۲ میکرومتر	۴۸ میکرومتر	۱ میکرومتر	۲۲۵ میکرومتر	مستطيلىشكل

نیروی اتمی	کروسکوپ ا	تیرک میا	مکانیکی	۳- مشخصات	جدول

چگالی	ضريب پواسون	مدول الاستيسيته	نوع تيرک
۲۳۳۰ کیلوگرم بر مترمکعب	• /YV	۱۶۹ گیگاپاسکال	مستطيلىشكل

شکل ۳- تصویر سطح بافت سرطانی با ابعاد ۲۰ میکرومتر

شکل ۴- تصویر سطح بافت سرطانی با ابعاد ۱ میکرومتر

با استفاده از تصاویر دوبعدی و سهبعدی حاصل از آزمایش تجربی و به کمک نرمافزار متلب، تصاویر بهدستآمده از نمونهی تجربی و نمودارهای تجربی نیرو برحسب عمق نفوذ، به محاسبهی محدودهی مدول

الاستیسیتهی بافت موردنظر، با استفاده از مدلهای مختلف تئوری تماس استوانهای پرداخته شده است.

شکل ۵ تصویر سهبعدی گرفته شده با استفاده از میکروسکوپ نیروی اتمی را نشان میدهد، که بهمنظور تعیین مکان دقیق بافت موردنظر بر روی صفحهی مبنا، مش زده شده است و پس از تشخیص مکان بافت، بعد از چندین بار بزرگنماییهای متفاوت و مشخص شدن مکان بافت

موردنظر، تصویر دیگری از نمونه به همراه نمودارهای نیرو برحسب عمق نفوذ در محل بافت استخراج شده است. در شکل ۶ نیز تصویری از نمونهی نهایی آمده است که برای بررسی شکل هندسی و همچنین ارتفاع تقریبی کل

بافت به کار می رود. نتایج این شکل نیز حکایت از درست بودن فرض استوانهای بودن بافت خواهد داشت.

شكل ۵- شبكهبندى تصوير مقياس ۵۰ ميكرومتر بهمنظور يافتن منطقه مورد بررسى

شکل ۶- صحتسنجی مدل استوانهای از تصویر بزرگنمایی شدهی میکروسکوپ نیروی اتمی

۴- نتیجهگیری از مقایسه مدلهای تماسی و نتایج آزمایش

در این بخش با استفاده از نتایج تجربی بهدستآمده و همچنین نمودارهای نیرو برحسب عمق نفوذ تجربی بهدستآمده با استفاده از میکروسکوپ نیروی اتمی، که ۵ بار تکرار شدهاند، به استخراج محدودهی مدول الاستیسیتهی بافت موردنظر پرداخته شده است.

برای این منظور با فرض استوانهای بودن بافت، با توجه به تئوریهای مدل تماس گسترشیافته در این پژوهش و همچنین جایگذاری ابعاد و مشخصات بهدستآمده از تصاویر میکروسکوپ نیروی اتمی در کدهای نوشته شده در متلب، نمودارهای تئوری نیرو برحسب عمق نفوذ با فرض مقادیر مختلف مدول الاستیسیته رسم شده و نتایج حاصل با میانگین نتایج تجربی بهدستآمده مقایسه شده و محدوده ی تقریبی مدول الاستیسیته با استفاده از تئوریهای هرتز، لاندبرگ، نیکپور، هواپریچ و داوسون بهدستآمده است.

در شکل ۷ با فرض مدول الاستیسیتهی ۲ مگاپاسکال، نمودارهای تئوری نیرو برحسب عمق نفوذ، با فرضیات بهدستآمده از نتایج میکروسکوپ نیروی اتمی، برای پنج مدل تماس استوانهای توسعه داده شده در این پژوهش، شامل مدلهای تماسی هرتز، لاندبرگ، داوسون، نیک پور و هواپریچ، رسم شده است. نتایج تئوری این پنج مدل، با میانگین نتایج تجربی نیرو برحسب عمق نفوذ بهدستآمده از میکروسکوپ نیروی اتمی مقایسه شده است. اختلاف زیاد یک نیروی یکسان، نتایج تجربی، با توجه به این که در را از نتایج تئوری نشان میدهند، حکایت از این امر دارد که مدول الاستیسیتهی بافت موردنظر بسیار کمتر از ۲ مگاپاسکال میباشد.

با توجه به نتایج بهدست آمده از شکل ۷، در شکل ۸ نتایج تئوری مدلهای تماسی هرتز، لاندبرگ، داوسون، نیک پور و هواپریچ، با فرض مدول الاستیسیتهی ۱۰۰ کیلو پاسکال رسم شده است. اختلاف نتایج پنج مدل تئوری با نتایج تجربی، در این شکل نیز، با توجه به این که در یک نیروی یکسان، نتایج تجربی، عمق نفوذ کمتری را از نتایج تئوری نشان میدهند، حکایت از این امر دارد که مدول

الاستیسیتهی بافت موردنظر بیشتر از ۱۰۰ کیلو پاسکال می باشد.

شکل ۷- نمودار بارگذاری – عمق نفوذ با فرض E=2 MPa

در انتها با توجه به نتایج شکل ۷ و شکل ۸، در شکلهای ۹ و ۱۰، نتایج تئوری با فرض مدول الاستیسیتهی ۲۵۰ کیلوپاسکال و ۳۵۰ کیلوپاسکال رسم شده و مقایسهی نتایج تئوری و تجربی در این دو شکل، ضمن تأیید مدل هواپریچ، با توجه به در نظر گرفتن اثر شعاع معادل و همچنین روابط لگاریتمی موجود، بهعنوان یک مدل تماسی مناسب، محدوده ی پایینی و بالایی مدول الاستیسیتهی بافت موردنظر را به ترتیب برابر ۲۵۰ کیلوپاسکال و ۳۵۰ کیلوپاسکال نشان می دهد. رفتار غیرخطی نیرو و عمق نفوذ را در نمودارهای تئوری، بهویژه در مدول الاستیسیتههای پایینتر، میتوان ناشی از اثرات چسبندگی دانست که بهویژه در مورد ذرات زیستی که مدول الاستسیته ی پایینتری دارند، این اثرات خود را به شکل بیشتری نشان میدهند.

مکانیک سازهها و شارهها/ سال ۱۴۰۲/ دوره ۱۳/ شماره ۴

شکل ۹- نمودار بارگذاری – عمق نفوذ با فرض با فرض E=250 KPa

۵- صحتسنجی نتایج

بهمنظور صحتسنجی، مقایسه ینتایج به دست آمده از این پژوهش با سایر مراجع مقایسه و نتایج این مقایسه در جدول ۴ نشان دادهشده است. نتایج موجود در این جدول نشان می دهد که برای حد پایین مدول الاستیسیته، حداقل و حداکثر اختلاف نتایج این پژوهش با پژوهشهای قبلی بهترتیب ۸ و حداکثر اختلاف نتایج این پژوهش با پژوهشهای قبلی به ترتیب ۳ و ۱۷ درصد می باشد.

محدوده یبالایی مدول الاستیسیته یبافت موردنظر با استفاده از مدل تماس استوانه ی توسعه یافته هواپریچ ۳۵۰ کیلوپاسکال و محدوده یپایینی مدول الاستیسیته یبافت موردنظر با استفاده از مدل تماس استوانه ای توسعه یافته هواپریچ ۲۵۰ کیلوپاسکال خواهد بود. صحتسنجی و مقایسه ینتایج پژوهش انجام شده با منابع دیگر، در شکل ۱۰ نمایش داده شده است.

شده

نتايج پژوهش	مرجع[۲۹]	مرجع [۲۸]	مدل
			حد پايين مدول
۲۵۰	۳۰۰	۲۳۰	الاستيسيته
			(كيلوپاسكال)
_	·/.۲ •	Ϋ́.λ	درصد اختلاف با
			مرجع (٪)
			حد بالای مدول
۳۰۰	۳۵۰	۳۱۰	الاستيسيته
			(كيلوپاسكال)
		ختلاف با ۳٪ ۱۷٪ ع (٪)	درصد اختلاف با
-	/. \ Y		مرجع (٪)

جدول ۴- صحتسنجی نتایج به دست آمده

۶- بحث و نتیجهگیری

تحلیل و بهدست آوردن خواص مکانیکی ذرات زیستی مانند بافتهای سرطانی بهمنظور رفتارشناسی این ذرات در برابر نیرو در ایجاد رباتهای زیستی و روشهای درمان مدرن کمک شایانی ارائه میدهد. یکی از ابزارهای جدید و کاربردی که از مزایایی همچون عدم آسیب رساندن به بافتهای سالم

و سرعت نسبتاً بالا برخوردار است، میکروسکوپ نیروی اتمی میباشد. همچنین با توجه به این که نتایج به دست آمده را میتوان به سایر میکرورباتهای زیستی دارای تیرک یکسرگیردار بسط داد، این روش نسبت به سایر روشها ارجحیت بالایی دارد.

در این پژوهش به استخراج مدول الاستیسیتهی بافت سرطانی معده با استفاده از مدلهای تماس استوانهای توسعهیافتهی هرتز، لاندبرگ، داوسون، نیک پور و هواپریچ، پرداخته شده است. از نتایج بهدستآمده در این پژوهش می توان بهطورکلی نتیجه گرفت که در محدودهی نیرویی مورد نظر و برای بافت بررسی شده، با فرض استوانهای بودن شکل بافت، مدل هواپریچ مدل مناسبی برای شبیهسازی تئوری بوده که بیشترین نزدیکی را به نتایج تجربی دارد.

مدلهای هرتز و داوسون با توجه به نوع رفتاری که دارند و با افزایش و سپس کاهش عمق نفوذ در اثر افزایش نیرو، که احتمالاً به دلیل عدم درنظر گرفتن نیروی چسبندگی در این دو مدل است، اختلاف زیادی با نتایج تجربی بهدست آمده داشته و لذا به هیچوجه توصیه نمی گردند.

مدلهای لاندبرگ و نیک پور نیز در مقادیر بالای مدول الاستیسیته، رفتار نزدیکی به نتایج تجربی از خود نشان داده ولی با کاهش مدول الاستیسیته، رفتار این دو مدل نیز نسبت به نتایج تجربی تغییر یافته و لذا استفاده از این دو مدل نیز بهویژه برای بافتها و ذرات با مدول الاستیسیتهی پایین توصیه نمی گردد.

همچنین مدلهای نیکپور و هواپریچ با توجه به اینکه در آنها اثر شعاع معادل نیز در نظر گرفته شده است، از نظر علمی مدلهای کاملتری میباشند؛که نتایج تئوری به دست آمده نیزاین موضوع را تصدیق میکنند. همچنین به نظر میرسد، مدل هواپریچ با توجه به روابط لگاریتمی موجود نسبت به مدل نیکپور پیشبینی دقیقتری داشته است.

۷- فهرست علايم

علائم انگلیسی

nm شعاع تماس، a nm شعاع تماس، nm معن نفوذ، δ nm معن نفوذ، F_{ext} ray F_{ext}

nN نیروی استریک،	$F_{\rm stric}$
نيروى الكترواستاتيك دولايه، nN	F_{dl}
نیروی وان در والس، nN	$F_{_{VW}}$
مدول الاستيسيتەي مؤثر	E^{*}
شعاع معادل ذره، nm	\overline{R}
پارامتر تماس خط	Λ
طول تیرک، nm	L
ضريب پواسون	V
زاويه پيچش	θ
ارتفاع سوزن، nm	Н

۸- مراجع

- [1] M. A. Calzado, M. Encinar, J. Tamayo, M. Calleja, A. San Paulo (2016) Effect of Actin Organization on the Stiffness of Living Breast Cancer Cells Revealed by Peak-Force Modulation Atomic Force Microscopy. ACS Nano, Vol. 10, No. 3, pp. 3365–3374.
- [2] Q. S. Li, G. Y. Lee, C. N. Ong, C. T. Lim (2008) AFM indentation study of breast cancer cells, Biochem Biophys Res Commun, Vol. 374, No. 4, pp. 609–613.
- [3] L. M. Rebelo, J. S. de Sousa, F. J. Mendes, M. Radmacher (2013) Comparison of the viscoelastic properties of cells from different kidney cancer phenotypes measured with atomic force microscopy, Nanotechnol, Vol. 24, No.5, pp. 055102:1-12.
- [4] S. Kawano, M. Kojima, Y. Higuchi, M. Sugimoto, K. Ikeda, N. Sakuyama (2015) Assessment of elasticity of colorectal cancer tissue, clinical utility, pathological and phenotypical relevance, Cancer Sci, Vol. 106, No. 9, pp. 1232–1239.
- [5] H. Liu, N. Wang, Z. Zhang, H. Wang, J. Du, J. Tang (2017) Effects of Tumor Necrosis Factor- α on Morphology and Mechanical Properties of HCT116 Human Colon Cancer Cells Investigated by Atomic Force Microscopy, Scanning, Vol. 2017, pp. 1–7.
- [6] FEUP, Tese de Mestrado em Engenharia Biomédica, Faculdade de Engenharia da Universidade do Porto, 2017.
- [7] A. M. Dagro, K. T. Ramesh (2019) Nonlinear contact mechanics for the indentation of hyperelastic cylindrical bodies, Mech Soft Mater, Vol. 1, No. 1, pp. 1:7.

- [19] M. H. Korayem, M. Taheri, H. Khaksar, R. N. Hefzabad (2019) Modelling of Cylindrical Contact Theories of Hertz and JKR for the Manipulation of Biological Micro/Nanoparticles. Int. J. Nanosci. Nanotechnol. Vol. 15, No. 4, pp. 229-237.
- [20] M. H. Korayem, R. N. Hefzabad, M. Taheri (2017) Modeling and Simulation of Spherical and Cylindrical Contact Theories for Using in the Biological Nanoparticles Manipulation. Int. J. Nanosci. Nanotechnol. Vol. 13, No. 3, pp. 227-239.
- [21] M. H. Korayem, M.Taheri, H. B. Hhezaveh, H. Khaksar (2017) Simulating the AFM-based biomanipulation of cylindrical micro/nanoparticles in different biological environments. J. Braz. Soc. Mech. Sci. Eng. Vol. 39, pp. 1883-1894.
- [22] M. H. Korayem, H. B. Hezaveh M. Taheri (2014) Dynamic modeling and simulation of rough cylindrical micro/nanoparticle manipulation with atomic force microscopy. Microsc Microanal, Vol. 20, No. 6, pp. 1692-1707.
- [23] H. Hertz (1882) Ueber die Berührung fester elastischer Körper, crll, Vol. 1882, pp. 156–171.
- [24] G. Lundberg (1939) Elastische Berührung zweier Halbräume, Forschung auf dem Gebiet des Ingenieurwesens A, Vol. 10, pp. 201–211.
- [25] D. Dowson, G. Higginson (1963) Theory of roller bearing lubrication and deformation, Proc Inst Mech Eng, Vol. 177, pp. 67–69.
- [26] K. Nikpur, R. Gohar (1975) Deflexion of a roller compressed between platens, Tribol Int, Vol. 8, No. 1, pp. 2-8.
- [27] M. R. Hoeprich, H. Zantopulos (1981) Line Contact Deformation: A Cylinder between Two Flat Plates, J Tribol, Vol. 103, No. 1, pp. 21–25.
- [28] N. F. Davis, J. J. E. Mulvihill, S. Mulay, E. M. Cunnane, D. M. Bolton, M. T. Walsh (2018) Urinary Bladder vs Gastrointestinal Tissue: A Comparative Study of Their Biomechanical Properties for Urinary Tract Reconstruction, Urol. J., Vol. 113, pp. 235–240.
- [29] M. Taheri, S. H. Bathaee (2020) Determination of the young modulus of gastric cancer tissue experimentally using atomic force microscopy, Modares Mech. Eng., Vol. 20, No. 12, pp. 2709– 2720.

- [8] M. H. Korayem, K. Heidary, Z. Rastegar (2020) The head and neck cancer (HN-5) cell line properties extraction by AFM, J Biol Eng, Vol. 14, No. 1, pp. 1-15.
- [9] Y. Ding, G. K. Xu, G. F. Wang (2017) On the determination of elastic moduli of cells by AFM based indentation, Sci Rep, Vol. 7, No. 1, pp. 45575:1-8.
- [10] Y. H. Sooha, M. H. Korayem, Z. Rastegar (2020) Investigation of the AFM Indenter's Geometry Effect On Micro/Nano Biological Cells' Indentation, ADMT J., Vol. 13, No. 4, pp. 99-108.
- [11] M. H. Korayem, P. Panahi, H. Khaksar (2021) Studying and simulation of ellipsoidal contact models for application in AFM nano manipulation, Micron, Vol. 140, pp. 102960:1-22.
- [12] A.H. Korayem, M. Taheri, M. H. Korayem (2015) Dynamic Modeling and simulation of nano particle motion in different environments using AFM nano –robot, Modares Mech. Eng, Vol. 15, No. 1, pp. 294–300.
- [13] Y. H. Sooha, M. Mozafari, M. H. Korayem (2017) Development of Viscoelastic Contact Theory for Cylindrical and Biological Micro/Nanoparticles, Iran. Biomed. J. Vol. 11, No. 3, pp. 231-242.
- [14] M. Taheri (2022) Investigation of the effect of different friction models on experimental extraction of 3D nanomanipulation force and critical time of colon cancer tissue, AJME, Vol. 54, No. 4, pp. 791–804.
- [15] M. Taheri, F. Fereiduni (2023) Investigation of intermolecular forces of head and neck cancerous tissue in different fluid environments during nanomanipulation process using atomic force microscope, Nanoscale, Vol. 9, No. 4, pp. 43-53.
- [16] M. Taheri, P. Karimi, M. Mastali, M. Nazemizadeh (2022) Calculating the Young's modulus of head and neck cancer cells during the nanomanipulation process using atomic force microscope, MMEP, Vol. 1, No. 4, pp. 22-31.
- [17] M. Taheri, H. Faraji, (2023) Extraction of force and critical time of three-dimensional manipulation of colon cancer tissue with different models of Persson friction. JSFM, Vol. 12. No. 6, pp. 113-123. doi: 10.22044/jsfm.2023.12486.3676.
- [18] M. Taheri, (2023) The Second Phase of Gold Nanoparticle Manipulation based on AFM in Different Liquid Environments, JSFM, Vol. 13, No. 1, pp. 137-146. doi: 10.22044/jsfm.2023.11541.3526.